

**1177 Sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu.
(1/128)**

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 101-616/08075

13 Ocak 1981

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 7.1.1981 tarihinde kararlaştırılan «1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

GEREKÇE

Son yıllarda, özellikle 1973 yılından itibaren ekici tütün piyasalarında uygulanan fiyatların diğer alternatif tarımsal ürünlere oranla, ekicilerimiz için daha çok kârlılık göstermesi nedeniyle, tütün üretim alanlarında ve üretim miktarlarında sürekli ve çok hızlı bir artış gözlenmiştir.

1973 ürün yılında 149 000 ton dolaylarında olan ülke rekoltesi 1974'de 203 000, 1975'te uygun seyretmeyen hava koşullarına karşın 200 000, 1976'da ise 323 000 tonu aşarak rekor düzeylere ulaşmıştır. İzleyen 1977 ürün yılında 248 000 tona varan tütün üretimimiz 1978'de yaklaşık 292 000 ton, 1979 yılında ise 214 000 ton olarak gerçekleşmiştir. 1980 yılı üretiminin ise 245 000 tona ulaşabileceği tahmin edilmektedir.

Belirtilen üretim miktarları normal iç tüketim ve ihracat olanaklarımızla tüketilebilecek düzeylerin çok üzerindedir. Bu nedenle, önceki yıllardan devreden stoklar da giderek büyümeye devam etmektedir.

1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun geçici 1 nci maddesi gereğince yapılan tütün tarım alanları sınırlarının saptanması ile ilgili çalışmalar sonucunda, ülkemizde tütün tarımına serbest alanların toplam yüzölçümünün 3 290 000 hektar dolaylarında olduğu anlaşılmıştır. Her yıl, yaklaşık 300 000 hektarlık bir alan tütün üretimine ayrılmakta olduğuna göre, ekicilerimizin tütün üretimine eğilimlerinin giderek artması halinde, - ki, artmaktadır - tütün tarımına elverişli bu büyük arazi potansiyelinin daha geniş ölçülerde kullanılması beklenebilir. Bu durumun, aslında dengesiz olan tütün üretimimizi daha da hızlandırarak, bugünkü sorunları daha büyük boyutlara ulaştırması doğaldır.

Üretimin iç tüketim ve ihracat olanaklarımızı aşan bir düzeyde artış göstermesine karşın, yaprak tütün ihracatımızda devam eden darboğaz ve her yıl biraz daha büyüyen stoklar, bu konuda etkin önlemlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Tütün üretimimizin, ülkemizin ekonomik ve ticari gereklerine uygun, dengeli bir düzeye getirilebilmesi için uygulanabilecek çeşitli önlemler yanında, Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun «Tütün üretiminin düzenlenmesi»ne ilişkin 4 ncü maddesi ile Tütün ve Tütün Tekeli Tüzüğü'nün ilgili hükümlerinin de uygulama alanına konulması, üzerinde durulan önemli bir konu haline gelmiştir.

23 - 24 Ocak 1979 tarihlerinde yapılan Milli Tütün Komitesinin 1 nci Toplantısında, konu gündeme getirilmiş, 1177 sayılı Yasanın, tütün üretiminin düzenlenmesine ilişkin hükümlerin ülkemiz koşullarına uygun biçimde değiştirilmesi görüşü benimsenmiştir.

1177 sayılı Yasanın (Tütün üretiminin düzenlenmesi) kenar başlıklı 4 ncü maddesi, tütün üretiminin, ekim alanlarının kısıtlanması yoluyla düzenlenmesi ilkesini getirmiştir. Sözü geçen Yasanın geçici 1 nci maddesi gereğince, bütün bölgelerimizde tütün tarımına elverişli alanların sınırları saptanmıştır. Ancak, ülkemizde kadastro ve tapulama işlemlerinin tamamlanmamış olması nedeniyle, tütün tarım alanları sınırlarının sağlıklı bir biçimde saptanmış olduğu iddia edilemez. Aradan on yıl geçmiş olmasına karşın bu konudaki ekici şikâyet ve şikâyetlerinin hâlâ devam etmekte olması da bunu kanıtlamaktadır.

Alan kısıtlamasının, genellikle birim alandan daha fazla ürün almak için ekicileri birtakım yeni önlemlere - ölçsüz sulama, gübreleme, taban araziye kayma, yeni tarımsal yöntemler uygulanması vb. gibi - başvurmaya zorlaması doğaldır. Bu durum, ürünün kalitesini düşürdüğü gibi istenilen miktar ayarlamasını da sağlamadığı, başka ülkelerde yapılan uygulamalardan anlaşılmıştır. Kadastro ve tapulama işlemlerinin en iyi biçimde gerçekleştirildiği ve arazi sicillerinin ayrıntılı olarak tutulabildiği ülkelerde bile, alan sınırlandırılması ilkesine dayanan üretim planlamasından olumlu sonuç alınamamış ancak, yasa değişikliği yapılarak ekim alanı tahsisi ile birlikte miktar kısıtlaması (pazarlama kotası) nı esas alan yeni bir üretim planlaması yöntemine dönülerek istenen sonuç sağlanabilmektedir.

1177 sayılı Yasanın (Tütün üretiminin düzenlenmesi) ne ilişkin 4 ncü maddesi, sadece «... lüzum görülen alanlarda üretim miktarını belirli oranlarda azaltacak tedbirleri...» öngörülmekte bölgelerin ekonomik, sosyal ve tarımsal yapısına uygun, yılların değişen özelliklerine ve önceki yılların uygulama sonuçlarına göre geniş kapsamlı ve özellikle miktar sınırlandırılmasını da içeren çok yönlü bir üretim planlamasına olanak vermemektedir. Bu nedenle 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun tütün üretiminin düzenlenmesine ilişkin, 4, 7 ve 15 ncü maddelerinin üretimin özellikle miktar bakımından sınırlandırılmasını ve kalitesinin geliştirilmesini sağlayabilmek amacıyla, yılların ve tütün üretim bölgelerimizin değişen koşullarına uygun tedbirler alınabilmesine olanak verecek biçimde yeniden düzenlenmesi zorunlu görülmüştür.

Açıklanan bu hususların temini için işbu kanun değişikliği tasarısı hazırlanmıştır.

İhtisas Komisyonu Raporu

TC

Milli Güvenlik Konseyi

İhtisas Komisyonu

Esas No. : 1/128

Karar No. : 31

3 Mart 1981

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

«1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ilgili Bakanlıklar, Devlet Planlama Teşkilatı ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği temsilcilerinin de katıldığı toplantıda incelenip görüşüldü.

Tasarı, tütün ekim alanlarının yanında bu alanlardaki üretim miktarlarını da yeniden düzenlemeyi öngörmektedir.

Yürürlükte bulunan 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun tütün üretimini düzenleyen 4, 7 ve 15 ncü maddeleri geçen zaman içinde ülkemizin ekonomik ve ticari gereklerine uygun bir tütün üretim planının uygulanmasında yeterli olamamıştır.

Bu nedenle, tütün ekim alanlarının 88 000 hektarlık taban araziye kayması önlenememiş ve tütün, diğer alternatif tarım ürünlerinin aleyhine de bir gelişme göstermiştir.

Bu durum, bir taraftan tütünün kalitesinin düşmesine, diğer taraftan gereksiz yere üretimin hızla artmasına neden olmuştur. 1973 yılından itibaren üretimin, ihracat ve içtüketim ihtiyacının üzerinde seyretmesiyle 1980 fiyatlarıyla yaklaşık 50 milyar lira tutarında 217 bin ton tütün stoku meydana gelmiş ve ülkemiz ekonomisi olumsuz yönde etkilenmiş bulunmaktadır.

Gerekli tedbirler alınmadığı takdirde ve tütüne uygulanan yüksek taban fiyatı nedeniyle üretimin daha da büyük boyutlara ulaşması beklenmektedir.

Yürürlükte bulunan 1177 sayılı Kanunla sadece alan kısıtlaması ile tütün üretiminin arzu edilen şekilde düzenlenemediği alınan sonuçlardan ve uygulamalardan anlaşılmiş bulunmaktadır. Çünkü; alan kısıtlaması yapıldığı ve miktar kısıtlanmadığından üretici tütün kalitesi aleyhine gübre, sulama gibi verim artırıcı girdi kullanımına giderek birim alandan elde edilen tütün miktarını artırmak yolunu seçmiştir. Böylece kalitesiz tütün üretimi dışpazar imkânlarını olumsuz yönde etkilemeye başlamış, rekabet etmemiz güçleşmiştir.

Bu nedenle, ülkemiz tarımının ve ekonomisinin yararına görüldüğünden; alan kısıtlamaları yanında üretimin miktar bakımından da sınırlandırılmasını ve tütünün kalitesinin iyileştirilmesini sağlamak amacıyla 1177 sayılı Kanunun 4, 7 ve 15 nci maddelerini değiştiren tasarının tümü Komisyonumuzca uygun mütalaa edilmiştir.

Tasarının 1, 3, 4 ve 5 nci maddeleri uygun mütalaa edilerek aynen benimsenmiştir.

Tasarının 2 nci çerçeve maddesiyle düzenlenen 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun 7 nci maddesine sadece «kalitesinin iyileştirilmesi» ibaresi ilave edilmiştir. Bu ilaveyle, tütün ıslahı ve yetiştirme tekniğinin iyileştirilmesi gibi teknik tedbirlerin alınması amaçlanmıştır. Bu husus tarım teşkilatının görevleri arasındadır.

Bu nedenlerle tütün üretiminin düzenlenmesiyle ilgili olarak alınacak tedbirlerden tarım teşkilatının da Tekel İdaresince haberdar edilmesi yararlı görüldüğünden tasarının 2 nci çerçeve maddesiyle düzenlenen 1177 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin 1 nci fıkrasında alınacak tedbirlerden mahalle ve köy ihtiyar heyetleri ibaresinden sonra «ve Mahalli Tarım Teşkilatı» ibaresinin ilave edilmesi Komisyonumuzca uygun mütalaa edilmiştir.

Raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına saygı ile sunulur.

Komisyon Başkanı

Erhan GÜRCAN

Tuğamiral

Proje Yetkilisi

Altay TOKAT

Kurmay Yarbay

Üye

Oğuz ANTER

Gümrük ve Tekel Bakanlığı
Müsteşar Muavini

Üye

Adnan Raşit GÜNAY

Tekel Genel Müdürlüğü

Tütün Üretim ve Enformasyon

Grubu Müdürü

Üye

Yavuz SAYILIR

Gümrük ve Tekel Bakanlığı

Tetkik ve Murakabe Kurulu Başkanı

Üye

Avni BAŞDOĞAN

Başbakanlık Müşaviri

Üye

Atilâ CANDIR

Başbakanlıkta Danışman

Üye

Arif UĞUR

DPT Tarım Grubu Uzmanı

Üye

Orhan SAYGIDEĞER

DPT Tarım Grubu Uzmanı

Üye

Oral ERGÜNEŞ

Ziraat İş. Gn. Md. Tarla

Bitkileri Daire Başkanı

Üye

Ercan YÜCEL

Ziraat İş. Gn. Md. Tarla

Bitkileri Daire Başkan Yardımcısı

Üye

Ziya ARIKÖK

Türkiye Ziraat Odaları

Birliği Müşaviri

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1177 Sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarı

MADDE 1. — 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun 4 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 4. — Tütün üretiminin memleket iktisadi ve ticari gereklerine göre düzenlenebilmesi ve tütünlerin kalitelerinin iyileştirilmesi için, üretim alanlarını ve bu alanlardaki üretim miktarlarını azaltacak her türlü tedbiri almaya ve bu tedbirleri kısmen veya tamamen kaldırmaya Bakanlıklararası Tütün Kurulu yetkilidir.»

MADDE 2. — 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 7. — Bu Kanunun 3, 4, 5 ve 15 nci maddeleri ile geçici 1 nci maddesi gereğince konacak süreklili veya geçici yasaklardan veya üretimin düzenlenmesi ve kalitesinin iyileştirilmesi için alınacak tedbirlerden mahalle ve köy ihtiyar heyetleri, Tekel idarelerinden haberdar edilir.

İhtiyar Heyetleri yukarıdaki fıkraya aykırı olarak yapılan tütün tarımını o yerin Tekel İdaresine, bulunmayan yerlerde mülkiye amirliğine bildirmekle yükümlüdür.»

MADDE 3. — 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 15. — Ekiciler, dikimden evvel Tüzükteki örneğe göre hazırlayacakları (Tütün Ekim İstek Kâğıtlarını) tarlasının bulunduğu yer muhtarlığına vermekle yükümlüdür.

İstek kâğıtlarında; tütün dikilecek tarlanın yeri, sınırı, dekar (dönüm) esasına göre yüzeyi, kira ile tutulmuş ise asıl sahibinin adı ve ikametgâhı gösterilir. Aynı köy veya mahallemde birden fazla tarlada tütün dikmek isteyenler, her tarlanın sınırı ayrı ayrı gösterilmek şartıyla bir istek kâğıdı verebilirler. Muhtarlar, istek kâğıtlarının içindekileri inceler ve bu kanunun ekiciliğe, tütün dikimine ait hükümlerine ve 4 nci madde gereğince Bakanlıklararası Tütün Kurulu tarafından alınan tedbirlere aykırı olmadığını onaylayıp, vertiliş tarihinden başlayarak 15 gün içinde o yerin Tekel İdaresine vermek zorundadır.

İHTİSAS KOMİSYONU METNİ

1177 Sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen benimsenmiştir.

MADDE 2. — 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 7. — Bu Kanunun 3, 4, 5 ve 15 nci maddeleri ile geçici 1 nci maddesi gereğince konacak süreklili veya geçici yasaklardan veya üretimin düzenlenmesi ve kalitesinin iyileştirilmesi için alınacak tedbirlerden mahalle ve köy ihtiyar heyetleri ve mahalli Tarım Teşkilatı, Tekel idarelerinden haberdar edilir.

İhtiyar heyetleri yukarıdaki fıkraya aykırı olarak yapılan tütün tarımını o yerin Tekel İdaresine, bulunmayan yerlerde mülkiye amirliğine bildirmekle yükümlüdür.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi aynen benimsenmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

(İhtisas Komisyonu Metni)

İstek kâğıtlarının onaylanması için ekicilerden her istek kâğıdı başına 10,— TL.'dan fazla ücret alınmaz.

Tekel İdareleri, istek kâğıtlarını inceleyerek karşılığında her ekici için bir (Tütün ekim cüzdanı) doldurup en çok 15 gün içinde ilgili muhtarlıklar aracılığı ile ekicilere vermekle yükümlüdür.

Bakanlıklararası Tütün Kurulu tarafından bu Kanunun 4 ncü maddesi gereğince tedbir alınmış olan yıl ve yerlerde, ekicilere tütün ekim cüzdanı verirken, Bakanlıklararası Tütün Kurulu Kararına uygun olarak ve Tüzükte belirtilecek esaslara göre dikim yapılabilecek alanın yüzölçümü ile üretilebilecek azami tütün miktarını belirlemek Tekel İdaresinin görevidir.

Ekiciler istek kâğıtlarına göre tütün ekim cüzdanlarına kaydedilen alandan fazla tütün dikemezler. Cüzdanda yazılı miktardan daha az tütün diktiklerinde durumu, dikimi takiben 15 gün içinde muhtarlıklar aracılığı ile veya bizzat Tekel İdaresine bildirmek ve cüzdanlarındaki miktarı düzelttirmek zorundadır.»

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen benimsenmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen benimsenmiştir.

7 Ocak 1981

Başbakan			
B. Ulusu			
Devlet Bakanı - Başbakan Yrd. Z. Baykara	Devlet Bakanı - Başbakan Yrd. V. Z. Baykara	Devlet Bakanı Prof. Dr. İ. Öztrak	Devlet Bakanı M. Özgüneş
Devlet Bakanı Prof. Dr. M. N. Özdaş	Adalet Bakanı C. Menteş	Milli Savunma Bakanı Ü. H. Bayülken	İçişleri Bakanı S. Çetiner
Dışişleri Bakanı İ. Türkmen	Maliye Bakanı K. Erdem	Milli Eğitim Bakanı H. Sağlam	Bayındırlık Bakanı Dr. T. Önalp
Ticaret Bakanı K. Cantürk	Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı Prof. Dr. N. Ayanoğlu	Gümrük ve Tekel Bakanı R. Baturalp	Ulaştırma Bakanı N. Özgür
Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. S. Özbek	Çalışma Bakanı Prof. Dr. T. Esener	Sanayi ve Teknoloji Bakanı V. K. Cantürk	Ener. ve Tabii Kay. Bakanı S. Bingöl
Turizm ve Tanıtma Bakanı İ. Evliyaoğlu	İmar ve İskân Bakanı Dr. Ş. Tüten	Köy İşleri ve Koop. Bakanı M. R. Güney	Gençlik ve Spor Bakanı V. Özgül
	Sosyal Güvenlik Bakanı S. Şide	Kültür Bakanı C. Baban	

